

תקוין ראשון

הגאולה תהיה בסוד שם הוי"ה שהוא פנימיות הכל

ולכל היד החזקה וכו' תקוונא קדמא, אשריך ישראל מי כמוך עם נושע ביהוה (דברים לג, כט), [יהו"ה] - שם שכולל כל השמות, וכל השמות האחרים יוצאים ממנו פענפים מאילן. וכל הענפים מתחברים באילן ולא נפרדים ממנו, וממנו לוקחים פלם כח. עוד: עם נושע ביהוה, זה שם השלם. שבשאר זמנים נגאלו ישראל באות אחת משם הקדוש. אבל לעתיד לבוא, בכל האותיות תהיה הגאולה, גאולה שלמה בכל השלמות.

אבל בא וראה, ודאי שם זה כללות הכל הוא, וכל בריות העולם, עליונים ותחתונים, בו נבראו. והוציא מעצמו פגיונים להסתיר כבודו, והוא מתפשט בפגנים ולוקח חבל בכללות. עם כל זה, קבע לעצמו מושב כבודו באותו עמוד האמצעי,² ושם יושב בכבודו כמלך אחד גדול ושלם, שמשלם בכל, וכולל הכל, ושולט בכל.

ולכל היד החזקה וכו' תקוונא קדמא, אשריך ישראל מי כמוך עם נושע ביהוה (דברים לג, כט) שמה דכליל כל שמהן. וכלהו שמהן אחרנין נפקין מנה פענפין מאילנא, וכלהו ענפין מתחברין באילנא ולא מתפרשין מנה, ומנה נטלין כלהו חילא. תו, עם נושע ביהוה, דא שמה שלם. דשאר זמנים אתפרקו ישראל מאת חד דשמה קדישא. אבל לזמנא דאתי בכלהו אתון תהא פרקנא, פרקנא שלם בכל שלימו.

אבל תא חזי ודאי שמה דא כללא דכלא איהו, וכל ברין דעלמא עלאין ותתאין ביה אתבריו. ואפיק מגרמה פגיון לאסתרא יקרה, ואיהו מלגו מתפשט ונטיל כללא בכללא. עם כל דא מותב יקרא קבע לגרמה ביהוה עמודא דאמצעיתא, ותמן יתיב ביקרה כחד מלכא רברבא ושלט דאשתלים בכללא וכליל כללא ושלט בכללא.

1. עי' קל"ח פתח לא, עמ' קח: "ואז הוציא א"ס ב"ה סדר אחד [יהו"ה] שנתן לו שליטה על כולם, ושם שאר כל האילנות להיות רק כינוים ולבושים לסדר זה... והאילן הזה, שאנו מדברים בו, הוא אילן של ד' אותיות הוי"ה ב"ה והוא הכולל מראשית א"ק עד סוף עשייה... וסביבו עומדים כמו לבוש לו, כמה מיני עולמות האלה שזכרנו. והם אינם פועלים כלל, אלא כמו הלבוש שעל גבי הגוף"; זהו בראשית ח"א, יט, ע"א. גם הגאולה תהיה על ידי השם הוי"ה ב"ה, עיין קל"ח, פתח לא, עמ' ק.

2. עי' קל"ח פתח לא עמ' קח, שאילן זה של שם הוי"ה - אדם קדמון הוא נקרא האילן האמצעי.

והכא אשתרשו עמא קדישא בשרשוהי, הדיא הוא דכתיב (שם לב, ט) פי חלק ה' עמו, דא הוי"ה שמה יחידאה. יעקב חבל נחלתו. מאי חבל. אלא כחבל דא דבה מתקלען חוטין בחבורא חד. בגונא דא ישראל כללא דכלא אנון, בגין דמהאי שמה כללא דכלא נפקין, ושמה דא קאים להו אחסנת עלם.

וכאן [בעמודא דאמצעיתא] משרש העם הקדוש בשרשו³, וזה הוא שפתוב: כי חלק יהוה עמו (שם לב, ט), זו הוי"ה - שם המיוחד⁴. יעקב חבל נחלתו (שם). מהו חבל? אלא כחבל זה שבו קלועים חוטין בחבור אחד, בגון זה ישראל, כללות הכל הם, בגלל שמזה השם, כללות הכל, הם יוצאים, ושם זה קים להם לירושת עולם.

ואנון אית להו חילא ליחדא שמה פדקא יאות, מאי דלא אשתכח חילא אפלו למלאכי עלאי, בגין דמגו רזא דא קטירו דיחדא נפקין ודאי, מה דלא אשתכח לשום בריה אחרינא בעלמא.

והם [ישראל] יש להם כח ליחד שמו כמו שראוי, מה שלא נמצא כח אפלו למלאכי עליון. [וכל זה] בגלל שמתוד סוד זה, קשר היחוד יוצאים [נבראו ישראל] ודאי, מה שלא שיד לשום בריה אחרת בעולם.

ואתמר בהו: ממקומו הוא יפן ברחמיו לעמו ויחן עם המיוחדים שמו, דאית להו חילא ליחדא יחודא דשמה דא קדישא. בגין כך: יפן, ברזא דאנפין. דאית פנים ואית פנפים, ושמה דא איהו פנים. ביה ופניתי אליכם ... והרביתי אתכם (ויקרא כו, ט) יפן ודאי. ואי תימא דכלא שכינתא אשתכחת מלה, לאו

ונאמר בהם: ממקומו הוא יפן ברחמיו לעמו ויחן עם המיוחדים שמו, שיש להם כח ליחד יחוד שם זה הקדוש. לפיכך יפן, בסוד של פנים⁵. שיש פנים ויש פנפים⁶, ושם זה [הוי"ה], הוא פנים. בו: ופניתי אליכם [מלשון פנים] אליכם וגו' והרביתי אתכם (ויקרא כו, ט), יפן - ודאי. ואם תאמר, שימצא דבר בלא השכינה, לא כן, אלא: ממקומו

3. עי' זהר ויצא ח"א, קנ, ע"ב.
4. עי' זהר בראשית ח"א כ"ה ע"א, עיין גם כן "קב"ה אורייתא וישראל חד הוא", אדיר במרום עמ' קי.
5. עי' זהר פנחס ח"ג, רכח, ע"א: "קול ודיבור כחדא דאינון יאהדונהי חשות אבל בזמנא דפניהם וכניהם פרודות יהו"ה מן אדני בפירודא איהו..."; שם עמ' רכט, ע"א: "יהו"ה באנפין, אדני בגדין".
6. שם, הוי"ה בפנים, אדני הוא בכנפים, עיין אדיר במרום ח"ב, עמ' סט, ושם: "בי"ע נעשים כנפים לנוקבא [אדנות]".
7. זהר בראשית כה, ע"א: "ברוך כבוד ה' ממקומו, כבוד ה' - שכינתא תתאה, ממקומו - שכינתא עילאה"; שם תולדות קמא, ע"א; שם ח"ב, רכב, ע"א ועוד; קל"ח פתח כו, עמ' סח, ת"ז תי' כא, נז, ע"א.

[מִהַשְׁכִּינָה]⁷ יָפֵן, וְדָאֵי. אֲבָל הַכֵּל נִכְלָל בְּשֵׁם [הַיְוִ"ה] זֶה. אִזּוּ: וְלֹא יִכְנָף [מִלְשׁוֹן כְּנָפִים] עוֹד מוֹרִיד, וְהָיוּ עֵינֶיךָ רוֹאוֹת אֶת מוֹרִיד (יִשְׁעִיָּה לֵב) שֶׁלֹּא יִהְיוּ כְּנֻיִים [דְּהֵינוּ כְּנָפִים] מְכֻסִּים עַל שֵׁם זֶה.⁸ וְיִשְׂרָאֵל, נִמְסַר לָהֶם יְחִיד קְרִיאַת שְׁמֵעַ בְּסוֹד שֵׁם זֶה, שֶׁלֹּא נִמְסַר אֲפִילוֹ לְמַלְאכֵי עֲלִיּוֹן.⁹ וְנִגְלַל שֵׁם זֶה יֵשׁ לָהֶם כֹּחַ לִיחִיד לְאֻדּוֹנָם. וְנֶאֱמַר בָּהֶם: אֵת יְהוָה הָאֱמִירֶת הַיּוֹם (דְּבָרִים כו, יז), וְיִהְיֶה הָאֱמִירֶת הַיּוֹם (שָׁם, שְׁמִי), וְדָרְשׁוּ (בְּרֻכּוֹת ו, א): אַתֶּם עֲשִׂיתֶנִּי חֲטִיבָה אַחַת, אֲנִי אֶעֱשֶׂה אִתְּכֶם חֲטִיבָה אַחַת, בְּסוֹד זֶה שֶׁל הִיחִיד הָעֲלִיּוֹן. וְלַעֲתִיד לְבֹא יִתְגַּלֶּה הַשֵּׁם הַזֶּה הַקְדוֹשׁ בְּחֻקּוֹ, וּמִכְּנֻס יִקְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל הָאֲדָרָה, וְאִזּוּ יִטְלוּ שְׁלֵטוֹן עַל הַכֵּל, אֲפִילוֹ עַל מַלְאכֵי עֲלִיּוֹן. שְׁיִשְׂרָאֵל יוֹצֵאִים מִזֶּה הַשֵּׁם הַקְדוֹשׁ שֶׁבְּכַנְּפוֹתָיו, וּמַלְאכֵי עֲלִיּוֹן [יוֹצֵאִים] מִחִיצוֹנֵיאוֹ,¹⁰ בְּגִלְגַּל זֶה יִשְׁלֹטוּ עַל הַכֵּל, וְכָל שֶׁבֶן [שְׁיִשְׁלֹטוּ] עַל כָּל הַתְּחֻתּוֹנִים, וְעַל כָּל בּוֹחֹת הַטְּמֵאָה.

וּבְכֻרְבַּת כְּהֻנִּים, מִתְּבָרְכִים יִשְׂרָאֵל בְּשֵׁלֶשׁ בְּרֻכּוֹת: יְבָרְכֶךָ יְהוֹ"ה, יֵאָר יְהוֹ"ה, יִשָּׂא יְהוֹ"ה (בְּמִדְבָּר ג, כו). הָרִי כָּאֵן שְׁלֹשׁ הַיּוֹת, לְחַבֵּר הַכֵּל בְּסוֹד שֶׁל הַשֵּׁם הַזֶּה בִּיחִיד אֶחָד.¹¹ לְפִיכָךְ: יְבָרְכֶךָ

הָכִי, אֲלֹא מִמְקוֹמוֹ יָפֵן וְדָאֵי. אֲבָל כֵּלֹא אֶתְכִלִּיל בְּשֵׁמָא דָּא. כְּדִין: וְלֹא יִכְנָף עוֹד מוֹרִיד וְהָיוּ עֵינֶיךָ רוֹאוֹת אֶת מוֹרִיד (יִשְׁעִיָּה ל, כ) דְּלֹא יִהְיוּ כְּנֻיִין מְכֻסִּין עַל שְׁמָא דָּא. וְיִשְׂרָאֵל יְחִידָא דְקְרִיאַת שְׁמֵעַ אֶתְמַסֵּר לָהּ בְּרֻזָּא דְשְׁמָא דָּא, דְּלֹא אֶתְמַסֵּר אֲפִילוֹ לְמַלְאכֵי עֲלָאִי, דְּכִגִּין שְׁמָא דָּא אֵית לָהּ חֵילָא לִיְחִידָא לְמֵאֲרִיָּהוֹן. וְאֶתְמַר בְּהוּ: אֵת ה' הָאֱמִירֶת הַיּוֹם... וְה' הָאֱמִירֶת הַיּוֹם (דְּבָרִים כו, יז), וְאִוְקְמוּהָ (בְּרֻכּוֹת ו, א) אַתֶּם עֲשִׂיתֶנִּי חֲטִיבָה אַחַת אֲנִי אֶעֱשֶׂה אִתְּכֶם חֲטִיבָה אַחַת בְּרֻזָּא דָּא דִּיחִידָא עֲלָאָה. וְלִזְמַנָּא דְאֵתִי יִתְגַּלִּי הָאִי שְׁמָא קְדִישָׁא בְּתַקְפָּהּ, וּמִגְּוָה יִתְנַהֲרוּן יִשְׂרָאֵל, וּכְדִין יִטְלוּן שְׁלֵטְנוּתָא עַל כֵּלֹא, אֲפִילוֹ עַל מַלְאכֵי עֲלָאִי. דִּיִּשְׂרָאֵל מִהָאִי שְׁמָא קְדִישָׁא דְלִגְוֹ נִפְקִין, וּמַלְאכֵי עֲלָאִי מְלַבְר, כְּגִין כְּךָ אֲנוּן יִשְׁלֹטוּן עַל כֵּלֹא. כָּל שֶׁבֶן עַל כֵּלֹא תִתָּאִי וְעַל כֵּלֹא סְטֵרִין מְסַאֲבִין.

וּבְכֻרְבַּת כְּהֻנִּים בַּה מִתְּבָרְכֵן יִשְׂרָאֵל בְּתַלְתּ בְּרֻכָּאֵן, יְבָרְכֶךָ יְהוֹ"ה יֵאָר יְהוֹ"ה יִשָּׂא יְהוֹ"ה (בְּמִדְבָּר ו, כד). הָא הָכָא תַלְתּ הַיּוֹן לְחַבֵּרָא כֵּלֹא בְּרֻזָּא דְשְׁמָא דָּא בִּיחִידָא חֵד. כְּגִין כְּךָ: יְבָרְכֶךָ בְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא,

8. עי' הקדמת ת"ז, טו, ע"א.

9. עי' חולין צא, ע"ב: "חביבין ישראל לפני הקב"ה יותר ממלאכי השרת... וישראל מזכירין את השם אחר שתי תבות שנאמר: שמע ישראל ה'... ומלאכי השרת אין מזכירין את השם אלא לאחר ג' תיבות.

10. עי' ע"ח שער כח, פ"א, ח"ב, יח, סע"ב.

11. עי' זוהר נשא ח"ג, קמו, ע"ב.

בְּעִתִּיקָא קְדִישָׁא,¹² יָאֵר בְּאַפָּא וְאַמָּא,
יֵשָׁא בְּקְדוּשׁ ב"ה וְשְׂכִינְתּוֹ [זְעִיר אֲנָפִין
וְנוֹקְבִיָּה]. וְהַכֵּל בְּשֵׁם זֶה נִקְשָׁר, לְפִיכָד,
יְהוָה יְהוָה יְהוָה יְהוָה, הַיּוֹ"ה הַיּוֹ"ה לְמַעַלָּה
הַיּוֹ"ה לְמַטָּה הַיּוֹ"ה בְּאַמְצָע, יְהוָה מְלֹךְ
יְהוָה מְלֹךְ יְהוָה יְמִלֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד.¹³
אִז הַבְּרָכָה מְנִיעָה וְשׁוֹרָה עַל יִשְׂרָאֵל
בְּסוּד הַשֵּׁם הַקְדוּשׁ הַזֶּה, וְהַכֵּל בְּחִבּוּר
אַחֵד. וְזֶהוּ מַה שֶּׁפְּתוּב: וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי
עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל (בְּמִדְבָּר שֹׁמֵר) לְחַתֵּקִין
שֵׁם זֶה לְגִבְיָהֶם בְּתַקוּן שְׁלֹם.¹⁴ אִז: וְאַנִּי
אַבְרָכֶם (שֹׁמֵר).¹⁵ בְּגֵד זֶה שְׁלֹשׁ קְדוּשׁוֹת,
קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ (יִשְׁעִיָּה ו, ג), בְּעִתִּיקָא
קְדִישָׁא, בְּאַפָּא וְאַמָּא, בְּזְעִיר אֲנָפִין
וּבְנוֹקְבִיָּה,¹⁶ הַכֵּל נִכְלָל בְּשֵׁם זֶה הַקְדוּשׁ:
יְהוָה צְבָאוֹת (שֹׁמֵר), [וְזֶהוּ] וְשָׂמוּ אֶת
שְׁמִי, וְדָא. וְאַחֵר כֵּן: בְּרוּךְ כְּבוֹד יְהוָה
מִמְּקוֹמוֹ (יְחִזְקֵאל ג, יב), זֶה [בְּגֵד] וְאַנִּי
אַבְרָכֶם, בְּרָכָה הַנִּכְלָלֶת בְּשֵׁם זֶה
שֶׁהַתַּפְשׁוּט מִמְּקוֹמוֹ לְבִרְךָ אוֹתָם.

וּבְתַחֲלָה [דְּהֵיִינוּ לִפְנֵי תַפְלַת הַעֲמִידָה]
הַתְּעוּרָר תַּתְּקוּן בְּיַחְדוּד שֶׁל קְרִיאַת שְׁמַע,
וְכוּ הַתְּעוּרָר שֵׁם זֶה בְּסוּד זֶה [דְּהֵיִינוּ:
הַיַּחְדוּד], לְהַתְּקֵן כְּמוֹ שְׂרָאִי. לְאַחֵר מִפֶּן
בָּאָה תַקְדִּישָׁה לְהוֹיָה, בְּסוּד זֶה [הַיַּחְדוּד]
לְחַבֵּר בּוֹ הַכֵּל. אָבֵל כֵּן הַיַּחְדוּד לֹא
נִמְסָר אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל, לְפִיכָד הַמְּלָאכִים

יָאֵר בְּאוּ"א, יֵשָׁא בְּקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
וְשְׂכִינְתָּהּ. וְכֵלָּא בְּשָׂמָא דָּא אֲתַקְשָׁר,
בְּגִין כֵּן: יְהוָה יְהוָה יְהוָה יְהוָה, הַיּוֹ"ה
לְעֵלָּא הַיּוֹ"ה לְתַתָּא הַיּוֹ"ה בְּאַמְצָעִיתָא.
ה' מְלֹךְ ה' מְלֹךְ ה' יְמִלֵךְ לְעוֹלָם וָעֶד.
כְּדִין בְּרִכְתָּא מְטָאָת וְשְׂרִיא עַל יִשְׂרָאֵל
בְּרִזָּא דְשָׂמָא קְדִישָׁא דָּא, כֵּלָּא בְּחִבּוּרָא
חַד. הָדָא הוּא דְכְּתִיב (בְּמִדְבָּר ו, כז)
וְשָׂמוּ אֶת שְׁמִי עַל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, לְאַתְקֵנָא
שָׂמָא דָּא לְגִבְיָהוּ בְּתַקוּנָא שְׁלִים. כְּדִין
וְאַנִּי אַבְרָכֶם. לְקַבֵּל דָּא תַלְתָּ קְדוּשׁוֹת
קְדוּשׁ קְדוּשׁ קְדוּשׁ (יִשְׁעִיָּה ו, ג) בְּעִתִּיקָא
קְדִישָׁא בְּאוּ"א כְּזוּ"נ, כֵּלָּא אֲתַפְּלִיל
בְּשָׂמָא דָּא קְדִישָׁא ה' צְבָאוֹת, וְשָׂמוּ אֶת
שְׁמִי וְדָא. לְכַתֵּר: בְּרוּךְ כְּבוֹד ה'
מִמְּקוֹמוֹ (יְחִזְקֵאל ג, יב), דָּא וְאַנִּי
אַבְרָכֶם, בְּרִכְתָּא כֵּלָּלָא בְּשָׂמָא דָּא
דְּאַתְפְּשִׁט מֵאַתְרָהּ לְבִרְכָּא לָהּ.

וּבְקְדִמִיתָא אַתְעֵר תַּקוּנָא בְּיַחְדוּדָא
דְּקְרִיאַת שְׁמַע, וּבִיהּ אַתְעֵר שָׂמָא דָּא
בְּרִזָּא דָּא לְאַתְפְּקֵנָא בְּדָקָא יָאוּת. לְכַתֵּר
קְדִישָׁתָא אֲשַׁתְּכַחַת הָכִי בְּרִזָּא דָּא לְחַבְרָא
בִּיהּ כֵּלָּא. אָבֵל חֵילָא דְיַחְדוּדָא לֹא אֲתַמְסֵר
אֶלָּא לְיִשְׂרָאֵל, בְּגִין כֵּן מְלָאכִיא אֲמַרִין
קְדוּשׁ וְלֹא יַחְדוּדָא דְקְרִיאַת שְׁמַע,

12. עי' שער הכוונות דרוש ה' מחזרה מ', ע"ד, ובקיצור הכוונות לרבינו עמ' סא.

13. עי' שער הכוונות לח, ע"ג, דרוש ב'.

14. עי' סוטה לח, ע"א.

15. עי' חולין מט, ע"א, עיין זוהר ח"א, לד, ע"א; שם ויקהל לח ע"א; שם נשא, קמז, ע"ב.

16. עי' שער הכוונות שם.

אומרים [רק]: קדוש, ולא יחוד של קריאת שמע, שלא נמסר להם. אבל [מבוח] היחוד של ישראל מתחזקים המלאכים [לומר] הקדשה שלהם.¹⁷ ועל סוד זה כתוב: קדמו שרים אחר נגנים (תהלים סח, כו). קדמו שרים - אלו ישראל, ביחוד שלהם. אחר נגנים - אלו חיות הקודש שמעלות נגנים בכנפיהן. בתוך עלמות תופפות (שם, שם), אלו: בתולות אחריה (שם מה, טו). וסוד הדבר: קדוש וברוך. קדוש - אומרים לו שרפים של הכפא, שישמע אותם ישעיה.¹⁸ ברוך - שמע יחזקאל מפיהן של החיות. לפיכך: אחר נגנים [דהיינו: החיות] בתוך עלמות תופפות [דהיינו: השרפים לפניהן].

וחבל בזכותו של ישראל סבא, שנאמר בו: ויחלום וכו' והנה מלאכי אלהים עלים ויורדים בו (בראשית כח, יב), ראה אותם מלאכי עליון שעולים בו ויורדים בו [בעקב עצמו], שהנה על ידי התקון שלו והיחוד של בניו [בס"ש] מתחזקים [המלאכים] לעבוד העבודה לפני אדונם. מדוע? אלא בגלל: והנה יהוה נצב עליו (שם, שם, יג), זה השם העליון הקדוש, מקור הכל [ששורה על יעקב].

ובזמן הגלות מתבסס שם זה, ולא מתגלה. באותו זמן כתוב: אתי נהג וילך חשך ולא אור (איכה ג, ב). שעל הגלות

דלא אתמסר להו. אבל ביחודא דישראל מתתקפי מלאכיא לקדשה דלהון. על רזא דא כתיב קדמו שרים אחר נגנים (תהלים סח, כו). קדמו שרים, אליו ישראל ביחודא דלהון. אחר נגנים, אליו חיון קדישין דסלקין נגונין בגדפיהו. בתוך עלמות תופפות (שם), אליו בתולות אחריה (שם מה, טו). ורזא דמלה: קדוש וברוך. קדוש, אמרו לה שרפים דכרסיא דשמע להו ישעיה. ברוך, שמע יחזקאל מפומא דחיון. בגין כף: אחר נגנים בתוך עלמות תופפות.

וכלא בזכותא דישראל סבא דאתמר בה: ויחלום וכו' והנה מלאכי אלהים עלים ויורדים בו (בראשית כח, יב) חמא אנון מלאכיא עלאי דסלקין בה ונחתין בה, דהא בתקונא דילה ויחודא דבנוי מתקפין למפלח פלחנא קמי מאריהו. אמאי. אלא בגין והנה ה' נצב עליו, דא שמא עלאה קדישא מקורא דכלא.

ובזמןא דגלותא אתפסי שמא דא ולא אתגליא. בההוא זמןא כתיב אתי נהג וילך חשך ולא אור (איכה ג, ב).

17. עי' זהר ואתחנן ח"ג, רסג, ע"א; זהר לך לך צ, ע"א.

18. עי' ישעיה ו, ב-ג: "שרפים עומדים ממעל לו שש כנפים... וקרא זה אל זה ואמר קדוש, קדוש, קדוש".

כתוב: אלביש שמים [דהיינו: הוי"ה]
קדרות (ישעיה נג),¹⁹ זו גבורה צד
השמואל.²⁰ אלביש, לבוש ממש. ושק
אשים בסותם (שם) - זה הסמרא אחרא
שמכסה עליהם [על השמים], ואור לא
מאיר מהם למטה. ולפיכך: אין לבוא
אל שער המלך בלבוש שק (אסתר ד, ב),
שהרי לא ראוי [להראות] כך.

אולם [בכל זאת] שק, יש בו תקון
לחשובה,²¹ שאין [החז"ט] מוסר עצמו
לבעלי הדין לקבל הענש, עד שיתקנו
המדרגות העליונות, ומשם תקן תקונים
ודאי.

ואסתר נאמר [בה]: ותשלח בגדים
להביש [את מרדכי], ולהסיר שקו
מעליו ולא קבל (שם שם, ד). שהרי הזמן
[עדיו] לא הגיע, והחטא לא תקן [כדי]
להעבירו, לפיכך - ולא קבל [להסיר את
השק], עד שיגיע הזמן, שפך צריכה
הגלות להשתלם [בשק]. זהו מה
שכתוב: והתמפרתם שם לאויבך
לעבדים ולשפחות²² (דברים כח, סח),
כדגמת אלו שמסרו עצמם לההרג על
קדוש השם. ואם תאמר ששלטו בהם
[פוחות הממארה]! חס ושלום, אלא
[המושך הפסוק אומר]: ואין קנה. אבל

דבגלותא כתיב (ישעיה נ, ג) אלביש
שמים קדרות, דא גבורה סטר שמאלא,
אלביש לבושא ממש. ושק אשים
בסותם, דא סטרא אחרא דמכסא
עליהו, ונהורא לא נהיר מניהו לתתא.
ובגין כך אין לבוא אל שער המלך
בלבוש שק (אסתר ד, ב) דהא לא אתחזי
הכי.

אבל שק בה תקוונא לתיובתא, דכדין
מסר גרמה למארי דינא לקבלא ענשא,
עד דיתתקנון דרגין עלאין, ומתקן
אתקין תקוניה ודאי.

ואסתר אתמר ותשלח בגדים להביש
וכו' ולהסיר שקו מעליו ולא קבל (שם
שם ד) דהא זמנא לא מטא, וחובה לא
אתתקן לאתעברא, בגין כך: ולא קבל,
עד דימטי זמנא, דהכי אצטריך גלותא
לאשתלמא. הדא הוא דכתיב (דברים
כח, סח) והתמפרתם שם לאויבך
לעבדים ולשפחות, כגון אנן דמסרו
נפשיהו לאתקטלא על קדוש השם. אי
תימא דשלטו בהו? חס ושלום, אלא

19. עי' זהר במדבר רטו, ע"א: "אבל בגלותא לבושה דקדרות"; ז"ח יתרו: "אלביש שמים קדרות..."; הקדמת ת"ז
ג ע"א, קדרות זה הלבוש של הוי"ה ב"ה; תי' כא, מט, ע"ב. עיין מאמר הגאולה עמ' נז, על לבוש השכינה.

20. עי' שם תי' כא, נ, ע"א.

21. עי' יונה גח, עיין כוונת ה"שק" לחזור בתשובה בשער רוח הקודש פ"ג.

22. כמבואר, דבעל תשובה מוסר עצמו לאויביו.

נאמר בהם [לאלו שפסדו נפשם על קדוש השם]: ממתים מחלד, ²³ חלקם בחיים (תהלים יז, יד).

ואין קונה. אלא אתמר בהו: ממתים מחלד חלקם בחיים (תהלים יז, יד).

ולעיתיד לבוא ש"ק [הס"א] יתהפך לק"ש, [שנאמר]: ובית עשו לקש (עובדיה א, יח). אז: ויהי בית יעקב אש (שם) - זה משיח בן דוד. ובית יוסף להכה (שם) - זה משיח בן יוסף. ובית עשו לקש (שם) - זו רומי החוטאת. וכאן [בבית עשו] נכלל הכל, שהרי גם [אומה] אחרת [ישמעאל] נכללים כאן. אז: ודלקו בהם ואכלום (שם), [בהם] - שנים, בגלל ישמעאל שנכלל בו [בעשו]. אז אותות עליונים יתעוררו בעולם.

ולזמנא דאתי שק יתהדר לקש, ובית עשו לקש (עובדיה א, יח). בדין והיה בית יעקב אש דא משיח בן דוד. ובית יוסף להכה דא משיח בן יוסף. ובית עשו לקש דא רומי חיבתא. והכא כליל כלא, דהא הכא אחריןא נמי אתפלילת. בדין ודלקו בהם (עובדיה א, יח) תרין, בגין ישמעאל דאתפליל בה. בדין אתין עלאין יתעורון בעלמא.

וזה תקון ראשון: לכל האותות והמופתים וכו' (דברים לד, יא) ולכל היד החזקה דא משיח בן יוסף. ולכל המורא הגדול דא משיח בן דוד. שמושה הרועה הנאמן בסנה לא רצה לקבל [השליחות] לגאול את ישראל, שכתוב: שלח נא ביד תשלח (שמות ד, יג). למה? אם תאמר שלא רצה לקבל נבואת אדונו, לא כך. אלא בגלל שראה את הגליות האחרות שזמנות לבוא אחרי אותה גאולה, לפיכך הקדים ואמר: שלח נא ביד תשלח, ²⁴ זה אליהו הנביא (פרקי דרבי אליעזר), שנאמר בו: הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני

ודא תקונא קדמא ללכל האותות והמופתים וכו' (דברים לד, יא) ולכל היד החזקה דא משיח בן יוסף. ולכל המורא הגדול דא משיח בן דוד. דמשה רעיא מהימנא בסנה לא בעא לקבלא למפרק לישראל, דכתיב שלח נא ביד תשלח (שמות ד, יג). אמאי אי תימא דלא בעא לקבלא נבואתא דמאריה, לאו הכי. אלא בגין דחמא גלוותא אחרין דזמנין פתר יהוא פרקנא, בגין כך אקדים ואמר שלח נא ביד תשלח, דא אליהו נביאה (פרד"א פ' מ') דאתמר בה: הנה אנכי שלח לכם את אליה

23. מחלד, דהיינו מהס"א, זהר פקודי רנד, ע"ב; עיין ברכות סא, ע"ב על דברי רבי עקיבא שמת על קידוש השם, נאמר עליו ממתים ידך ה' ממתים מחלד חלקם בחיים, הכוונה שם עולם הבא.

24. עיין תיקון לה, ושם רבינו מפרש ביד - הכוונה על דוד (גימטריה יד).

בוא יום יהוה וגו' (מלאכי ג, כג), ועליו אמר [משה]: שלח נא ביד תשלח, שהיה רוצה שישלם התקון [כבר] בתחלתו. אבל הקדוש ברוך הוא לא רצה בן, שהרי הזמן [עדן] לא הגיע.

הנביא לפני בוא יום ה' וכו' (מלאכי ג, כג) ועלה אמר שלח נא ביד תשלח, דהנה בעי דתקונא ישלם בקדמיתא. אבל קדשא בריה הוא לא בעא הכי, דהא זמנא לא מטא.

בין שראה משה כך, מאותו היום התחיל [לעשות] מעשיו [כדי] להזמין תקונים לסוף הימים.²⁵ לפיכך: לכל האותות והמופתים, אלו [האותות] שנוצטו מהמלך לעשות להם [לעם ישראל] בגאולה של מצרים, ולכל היד אשר עשה - שעשה מעצמו, לתקן תקונים לגאולה האחרונה.²⁶ לפיכך: ולכל היד החזקה - זה משיח בן יוסף. ולכל המורא הגדול - זה משיח בן דוד. מהו המורא? אלא בגלל משיח בן יוסף שהתקשר בו, שכתוב: והיו לאחדים בידך (יחזקאל לו, יז). ובתחלה משיח בן יוסף עומד לבדו, וזה: ולכל היד החזקה. אחר כך בא משיח בן דוד, ומשיח בן יוסף התחבר בו, והיו לאחדים ודאי. המורא הגדול אשר עשה משה והמתחיל במצוה אומרים לו גמור (ירושלמי פסחים י, ה). לזמנא דאתי דייתי איהו בהדי תרין משיחין למפרק להו לישראל פרקנא שלים.

בין דחמא משה הכי, מההוא יומא שארי עובדוי לאזמנא תקונין לסוף יומיא. בגין כך: לכל האותות והמופתים וכו', אלן דאתפקד ממלכא למעבד להו בפרקנא דמצרים. ולכל היד וכו' אשר עשה, דעביד מגרמה לאתקנא תקונין לפרקנא בתרייתא. בגין כך: ולכל היד החזקה דא משיח בן יוסף. ולכל המורא הגדול דא משיח בן דוד. מאי המורא אלא בגין משיח בן יוסף דאתקשר בה, דכתיב והיו לאחדים בידך (יחזקאל לו, יז). ובקדמיתא משיח בן יוסף קאים לחודיה, ודא ולכל היד החזקה. לבתר אתי משיח בן דוד, ומשיח בן יוסף אתחבר בה, והיו לאחדים ודאי. המורא הגדול אשר עשה משה והמתחיל במצוה אומרים לו גמור (ירושלמי פסחים י, ה). לזמנא דאתי דייתי איהו בהדי תרין משיחין למפרק להו לישראל פרקנא שלים.

25. ואלו התיקונים שיתבארו לקמן של: "ולכל היד החזקה ולכל המורא הגדול".

26. עי' זחר ח"ג כי תצא, רעח, ע"א.

27. עיין גם ירושלמי ראש השנה פ"א סוף הל' ח.

28. עי' זחר ח"ג כי תצא, שם, עי' לקמן תי' נ.

קם אליהו נביאה מהימנא פתח
 ואמר, ר' ר' זכאיה חולקך דאנת הוית
 סמכא לשכינתא בגלותא, והשתא אנת
 פרסי יקרא לגבה. וכד תיפוק מגלותא
 את תהא מנהל לה, דעל האי פתיב אין
 מנהל לה מפל בנים וכו' (ישעיה נא, יח).
 אמאי אין מנהל לה אלא משום דאין
 מחזיק בידה.

קם אליהו נביאה מהימנא פתח
 ואמר, ר' ר' זכאיה חולקך דאנת הוית
 סמכא לשכינתא בגלותא, והשתא אנת
 פרסי יקרא לגבה. וכד תיפוק מגלותא
 את תהא מנהל לה, דעל האי פתיב אין
 מנהל לה מפל בנים וכו' (ישעיה נא, יח).
 אמאי אין מנהל לה אלא משום דאין
 מחזיק בידה.

ומארי קבלה אתמר בהו חזקו ויאמין
 לבבכם (תהלים לא, כה). דשכינתא
 מסטרא דגופא סבלת מרעין דישאל.
 ואתמר בה: שחרה אני (שיר א, ה).
 פדין והאם רבצת על האפרוחים
 (דברים כב, ו) כמו שאנו אומרים: רבין
 תחת משאו (שמות כג, ה). אבל מצד
 הנשמה [של השכינה], עומדת בחזקה
 כמו שראוי. ומי שמתדבק בזאת
 [השכינה של הנשמה של השכינה על
 ידי למוד הקבלה] זוכה לכוח עליון,
 ומחזק גם אותה. לפיכך [נאמר בהם]:
 חזקו ויאמין לבבכם. בה [בשכינה
 מתקנים]: ונאנה (שיר שם), כמו שכתוב:
 אל תשומחי איבתי לי פי נפלתי קמתי
 (מיכה זח), שבשעה שיצאה השכינה
 לגלות, פחדה, עד שאמר לה המלך
 לבי אל תפחד, שאף על פי שאת
 בחוץ, אני אהיה מאיר לך מבפנים.
 לפיכך, [המשך הפסוק]: כי אשב
 בחשך יהיה אור לי (שם, שם). ובגלל

ומארי קבלה אתמר בהו חזקו ויאמין
 לבבכם (תהלים לא, כה). דשכינתא
 מסטרא דגופא סבלת מרעין דישאל.
 ואתמר בה: שחרה אני (שיר א, ה).
 פדין והאם רבצת על האפרוחים
 (דברים כב, ו) כמו שאנו אומרים: רבין
 תחת משאו (שמות כג, ה). אבל מצד
 הנשמה [של השכינה], עומדת בחזקה
 כמו שראוי. ומי שמתדבק בזאת
 [השכינה של הנשמה של השכינה על
 ידי למוד הקבלה] זוכה לכוח עליון,
 ומחזק גם אותה. לפיכך [נאמר בהם]:
 חזקו ויאמין לבבכם. בה [בשכינה
 מתקנים]: ונאנה (שיר שם), כמו שכתוב:
 אל תשומחי איבתי לי פי נפלתי קמתי
 (מיכה זח), שבשעה שיצאה השכינה
 לגלות, פחדה, עד שאמר לה המלך
 לבי אל תפחד, שאף על פי שאת
 בחוץ, אני אהיה מאיר לך מבפנים.
 לפיכך, [המשך הפסוק]: כי אשב
 בחשך יהיה אור לי (שם, שם). ובגלל

האור הוה מתחזקת [בך] שלא יחרב
העולם,³⁰ בגלל זה: כי נפלתי קמתי.

אתתקפת דלאו לאתחרבא עלמא, בגין
דא כי נפלתי קמתי.

ולעתיד לבוא, והמשפלים יוחרו
בזוהר הרקיע (דניאל יבג). שעכשיו
אור זה, [רק] לך מתגלה, אבל לכל
העולם לא [מתגלה]. ועל סוד זה
נאמר: מה רב טובך אשר צפנת ליראיך
(תהלים לא, ב), זו היא מ', שטובו גנוז
בתוכו.³¹ אבל לעתיד לבוא: והמשפלים
יוחרו - וזר חזק וגו' לזאיר לכל צד,
והכל יאורו ממנו. מהו: ומצדיקי הרבים
(שם)? אלא לזאיר לכל אחד לפי כוחו.
ויש שיהיו מאירים לפניו בכח החזק
העליון, בזוהר הרקיע. ויש שלא יהיו
מאירים לפניו אלא פככים, שבתוב:
ומצדיקי הרבים פככים. אבל פחות
מזה לא יהיה. לפיכך: לעולם ועד (שם),
להיות הכל בתקון שלם ודאי.

ולזמנא דאתי (דניאל יב, ג) והמשפלים
יוחרו בזוהר הרקיע. דהשתא אור דא לך
אתגליא, אבל לא לכל עלמא. על רזא
דא פתיב מה רב טובך אשר צפנת
ליראיך (תהלים לא, ב) דא ט' דטובה גניז
בגויה (זוהר ח"א ג). אבל לזמנא [...]
[דאתי] והמשפלים יוחרו, זוהר תקיף
וגציין לאנהרא לכל סטר, וכלא יתנהרון
מנה. מאי ומצדיקי הרבים אלא
לאנהרא לכל חד לפום חילה. ואית
דיהון נהרן לגבה בחילא דתקפא עלאה,
בזוהר הרקיע. ואית דלא יהון נהרין
לגבה אלא ככוכביא, דכתיב ומצדיקי
הרבים פככים. אבל פחות מן דא לא
יהא. בגין כך לעולם ועד, למיהוי כלא
בתקונא שלים ודאי.

30. עי' לקמן תי' יז, עיין מאמר הגאולה, בהתחלה.

31. עי' בהקדמת זוהר ח"א, ג, ע"א.